

Сезона 2017/2018

БЕОГРАДСКА ФИЛХАРМОНИЈА

Ватра

Диригент: **Габријел Фелц** / Conductor: **Gabriel Feltz**

Петак, 2. март 2018. године
Задужбина Илије М. Коларца у 20 часова

www.bgf.rs

Програм:

Рајнхолд Глијер

Симфонија бр. 3 у ха-молу, оп. 42 (*Иља Муромец*)

Reinhold Glière

Symphony No. 3 in B minor, op. 42 (*Ilya Muromets*)

I. Лутајући ходочасници: Иља Муромец и Свјатогор

Andante sostenuto – Allegro risoluto. Два ходочасника саветују Иљу да постане богатыр, и он се отискује у потрагу за најснажнијим од свих руских ратника, Свјатогором, који му на самрти поклања своју надљудску снагу.

I. Wandering Pilgrims: Ilya Muromets and Svyatogor

Andante sostenuto – Allegro risoluto. Two pilgrims tell Ilya to become a bogatyr, and he embarks on a quest to find the most powerful Russian warrior of all, Svyatogor, who bequeaths him his super human strength on his deathbed.

II. Славуј-разбојник

Andante. У мрачној и густој шуми, Иља сусреће Славуја-разбојника, чудовиште чији је звиждук смртоносан, и његове три ћерке. Иља устрељује Славуја у око и заробљеног га одводи на двор кнеза Владимира.

II. Solovei the Brigand

Andante. In a dark and dense forest, Ilya encounters Solovei the Brigand, a bandit whose whistle can kill, and his three daughters. Ilya shoots Solovei in the eye with an arrow and drags his body to the palace of Prince Vladimir.

III. На двору кнеза Владимира, Црвеног Сунца

Allegro. Кијевски кнез Владимир I Велики одржава велику гозбу, на којој Иља одрубљује Славујеву главу.

III. The Court of Vladimir, the Mighty Sun

Allegro. Vladimir the Great of Kiev holds a great feast, at which Ilya decapitates Solovei.

IV. Подвизи и окамењење Иље Муромеца

Allegro tumultuoso – Tranquillo – Maestoso solemne – Andante sostenuto. Иља води две различите битке, са два различита исхода: први је тријумфалан, а други трагичан. Након победе у жестокој бици против хорде Татара, богатири сусрећу два ратника која је немогуће убити; приморани да се повуку, Иља и његови саборци претварају се у камен.

IV. The Feats of Valor and the Petrification of Ilya Muromets

Allegro tumultuoso – Tranquillo – Maestoso solemne – Andante sostenuto. Ilya fights two battles with two vastly different outcomes: the first triumphant, the second tragic. After claiming victory in a vicious battle against a Tartar horde, the bogatyr encounter two warriors who are impossible to kill; pushed to retreat, Ilya and his men are transformed into stone.

Трајање: око 76 мин.

Концертмајстор: Мирослав Павловић

Concertmaster: Miroslav Pavlović

Рајнхолд Глијер (1875-1956) један је од представника последње генерације руских композитора започела своје стваралаштво пре Револуције. Глијерово стваралаштво може се окарактерисати као изразито романтично, наклоњено великим жанровима - опере, балета и симфоније, а склоност ка истраживању појединости тембра великог симфонијског оркестра, као и фолклорне музике совјетских народа, обојила је његова дела посебном топлином. Глијер је препознат најпре по делима из свог концертантног опуса, првенствено по концертима за хорну и харфу, а од три дела из симфонијског жанра издваја се Трећа симфонија настала 1911. године.

Симфонија бр. 3 *Иља Муромец* данас се сматра једним од Глијерових најбољих остварења, али се нажалост не изводи толико често. Композиција је по форми програмска симфонија. Попут опера А. Бородина и М. Мусоргског, ово дело одаје признање богатој руској прошлости, чинећи је још сликовитијом и узбудљивијом кроз јединствен спој историјских и фиктивних личности. Протагониста Глијеровог дела је Иља Муромец, најславнији од митског витешког братства богатира; авантуре овог јунака наводно су инспирисане истинитом фигуром из 12. века, витезом и монахом Иљом Печерским, који је након смрти канонизован у руској православној цркви. Карактеристична преплитања историјских чињеница и бајковитих украшавања типична су за сложену вишевековну казивачку традицију из које су приче о Иљи Муромцу потекле, а анахрони и еклектични дух легенде о Муромцу остао је очуван и у програму Глијерове симфоније.

Као врсни оперски композитор, Глијер је пренео принцип наративног тока који обликује и покреће музички ток и у своје симфонијско стваралаштво. Симфонија је осмишљена са намером да се прикажу најважнији тренуци из Иљиног живота, од придруживања богатирском братству, преко значајних похода и подвига, до славне смрти не само Иље, већ и целог богатирског реда. По својој наративној концепцији, изабрани програм одговара традиционалном поретку ставова у симфонијском циклусу: први став у себи обједињује атмосферични увод у архаични свет композиције и експозицију главног лика као и основних музичких мотива симфоније; други став занимљив је као трансформација типично утопијске романтичне пасторалне сцене у свет природе која представља опасност, а не уточиште; трећи став је истовремено плесни, скерцозни и гротескни, а четврти је бурно и драматично Финале, у коме прича о Иљи достиже своју несрећну кулминацију. Музика је у потпуности посвећена – али и не и подређена - програму у маниру Хектора Берлиоза и Рихарда Штрауса, те дело обилује бројним ефектима тонског сликања и лајтмотивима ликова. Кратки и усамљени зов хорне представља Иљину херојску природу, лик остарелог Свјатогора окарактерисан је достојанственим коралом који изводи група лимених дувачких инструмената, а продорни усклици дрвених дувачких инструмената намењени су да прикажу Славујев убојити звиждук. Злокобна шума коју он настањује осликана је удаљеним звуковима птичјег цвркута у флаутама, обоама и хорнама, и циктавим хроматским скалама гудачког ансамбла, којима по карактеру одговара и зликовчев лајтмотив, тиха и мрачна мелодија у контрафаготу. Архаична црквена химна у деоници фагота и енглеског рога симболизује почетак овог епа, као мотив два ходочасника који Иљу упућују на судбину јунака у првом ставу, а истовремено и њен крај - њена поновна појава

у финалном ставу симфоније представља два непобедива ратника и неумитни нестанак Иље и осталих богатира из руске историје. Свечани епилог симфоније пригодно је заокружује кроз реминисценцију најзначајнијих музичких тема, крећући се унатраг као у присећању.

Овом приликом Београдска филхармонија први пут изводи Глијерову Симфонију бр. 3.

Тиса Јукић*

Следећи концерт Београдске филхармоније је у петак, 9. марта 2018. године у оквиру циклуса *Земља*, у Задужбини Илије М. Коларца, са почетком у 20 часова.

Диригент: **Михаил Јуровски**

Солиста: **Фипип Савић**, контрабас

В. А. Моцарт: *Serenata notturna* К 239

Ј. Б. Ванхал: Концерт за контрабас и оркестар у Де-дуру

А. Дворжак: Симфонија бр. 9 (*Из новог света*)

Поштовани претплатници, обавештавамо вас да ће пред почетак сваког концерта Београдске филхармоније, у 19:30 часова, у Музичкој галерији Коларца, музиколог Маја Чоловић-Васић држати уводно предавање о делима која су на програму те вечери.

Поштовани посетиоци, молимо вас да искључите мобилне телефоне и обавештавамо вас да је за време концерата Београдске филхармоније строго забрањено фотографисање и коришћење уређаја за видео или аудио снимање. Желимо вам пријатно вече.

Dear visitors, please turn off your mobile phones; you are also kindly reminded that taking photographs and the use of video and audio recording devices is strictly forbidden during the concerts of the Belgrade Philharmonic. We wish you a nice evening.

*У сезони 2017-18, Београдска филхармонија пружа прилику одабраним младим музиколозима да писањем програмских коментара обогате своју стручну праксу.

Габријел Фелц је шеф-диригент Београдске филхармоније од сезоне 2017/18. Од 2013. године ради и као генерални музички директор Дортмундске опере и шеф-диригент Дортмундске филхармоније. Након три веома успешне године, уговор му је обновљен до 2023. године. После Филхармоније Алтенбург-Гере (2001–2005) и Штутгартске филхармоније (2004–2013), то је трећи узастопни пут да обавља функцију шефа-диригента неког немачког оркестра.

Необичним програмима и уочљивим побољшањем уметничког квалитета, успео је значајно да повећа посећеност концерата свих ових оркестара. Године 2007, Фондација Сергеј Рахмањихов је доделила Габријелу Фелцу и Штутгартској филхармонији награду *Prix Rachmaninow* за интерпретацију циклуса концерата са музиком Рахмањинова. Поред тога, Фелц је био главни гостујући диригент у Базелском позоришту (2008–2013), где је био заслужан за неколико оперских поставки, што је допринело томе да Базелско позориште 2009. и 2010. године буде проглашено за Оперску кућу године.

Габријел Фелц рођен је 1971. године у Берлину. Од 1989. до 1994. године, студирао је на Музичкој академији *Ханс Ајзлер* у Берлину, на одсецима за дириговање и клавир. Након студија, постао је асистент Герду Албрехту у Хамбуршкој државној опери (1994–1995). Своје прве ангажмане добио је у опери у Либеку (1995–1997) и позоришту у Бремену (1997–2001).

Габријел Фелц је дириговао водећим оркестрима у Немачкој и иностранству, као што су Дрезденски државни оркестар Саксоније, Симфонијски оркестар Баварске радиотелевизије, Баварски државни оркестар, Немачки симфонијски оркестар из Берлина, Оркестар Концертхауса из Берлина, Оркестар Франкфуртске опере и музеја, Државна капела из Вајмара, Оркестар Гирцених из Келна, Оркестар Националног театра из Манхајма, Бамбершки симфоничари, Есенска филхармонија, симфонијски оркестри радиотелевизија из Берлина, Келна, Лајпцига, Хановера и Сарбрикена, Немачки национални омладински оркестар, Симфонијски оркестар Бечког радија, Дански национални симфонијски оркестар, Базелски симфонијски оркестар, Оркестар Фламманске опере у Антверпену, Ирски национални симфонијски оркестар, Тајвански национални оркестар, Симфонијски оркестар из Сеула, Симфонијски оркестар из Милуза, као и Симфонијски оркестар из Хангџоуа, Кинески национални симфонијски оркестар и Пекиншки симфонијски оркестар.

Године 2017. Фелц је први пут наступио у Бољшој театру у Москви у склопу гостовања са берлинском Комичном опером и Моцартовом *Чаробном фрулом*. Исте године је дириговао и Тајванским националним оркестром и Филхармонијом из Хангџоуа, а комплетирао је и свој циклус снимака симфонија Рахмањинова са Дортмундском филхармонијом. У Београду је предводио највећи концерт класичне музике на отвореном у историји Србије у извођењу Београдске филхармоније, коме је присуствовало 25 000 људи.

Из Фелцовог репертоара за сезону 2017/2018. издвајају се нове поставке Штраусове *Арабеле*, *Евгеније Оњегин* Чајковског и балетска поставка Рахмањинов/Чајковски у Дортмундској опери, као и концерти Малерових осам симфонија (укључујући снимање ЦД-а) са Дортмундском филхармонијом. Као шеф-диригент Београдске филхармоније у текућој сезони диригује осам концертних програма.

Богата дискографија Габријела Фелца чини га једним од најистакнутијих диригентата своје генерације. Репертоар обухвата великане од Моцарта и Бетовена преко Рахмањинова, Елгара, Прокофјева, Скрјабина и Рихарда Штрауса до Ноноа и Лигетија.

Фелц је 2007. године започео снимање свих Малерових симфонија (за продуцентску кућу *Dreyer-Gaido*) са Штутгартском филхармонијом. Овај циклус је изузетно хваљен од стране критичара као „најнеобичнији и најконтроверзнији циклус последњих година“.

Снимак дела *Intolleranza* Луиђија Ноноа са Бременском филхармонијом и хором Бременске опере под диригентском палицом Габријела Фелца је у јуну 2013. године добио награду *Diapason d'Or*. Блу реј диск са делом *Белкис – краљица од Сабе* Оторина Респигија је објављен 2013. године, а ово остварење представља снимак првог извођења тог дела након светске премијере одржане 1932. године у миланској Скали. Телевизијска продукција дела *Аида на Рајни* донела је Фелцу огроман успех у целој Европи (уживо су је преносиле телевизијске куће *Swiss TV, 3Sat, RAI, ZDF*) и објављена је на ДВД-ју.

Последње Габријелово издање је Симфонија бр. 3 Сергеја Рахмањинова (Циклус Рахмањинова) са Дортмундском филхармонијом (за дискографску кућу *Dreyer-Gaido*).

Први снимак Габријела Фелца са Београдском филхармонијом биће Симфонија бр. 3 Рајнхолда Глијера.